

Odluka:

Pž 2795/2014-2

Zbirni podatci

Broj odluke: Pž 2795/2014-2

ECLI broj: ECLI:HR:VTS:2017:57

Datum odluke: 12.07.2017

Vrsta odluke: Presuda

Vrsta predmeta: Trgovački - drugostupanjski

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

Ref. 62 Pž-2795/2014-2

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u ime Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca dr. sc. Srđana Šimca, predsjednika vijeća, Alice Pelicarić, suca izvestitelja, i Ivane Mlinarić, člana vijeća, u pravnoj stvari tužitelja E.-M. d.o.o., OIB ..., Z., kojega zastupa punomoćnik D. P., odvjetnik u Z., protiv tuženika S. P. C. U. H., E. Z.-L., C. O. Z. - S. P. C. O. U. Z., OIB ..., Z., kojeg zastupa punomoćnik M. P., odvjetnik u Z., radi isplate iznosa od 1,219.760,83 kn, odlučujući o tužiteljevoj žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Zagrebu, Stalne službe u Karlovcu poslovni broj P-7995/11 od 23. siječnja 2014., u sjednici vijeća održanoj 12. srpnja 2017.

presudio je

I. Odbija se tužiteljeva žalba kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Zagrebu, Stalne službe u Karlovcu poslovni broj P-7995/11 od 23. siječnja 2014. u pobijanim točkama 1. i 2. izreke.

II. Odbija se kao neosnovan tuženikov zahtjev za naknadu troška odgovora na žalbu u iznosu od 15.250,00 kn (petnaeststisućadvjestopedeset kuna).

Obrazloženje

Pobijanom presudom poslovni broj P-7995/11 od 23. siječnja 2014. Trgovački sud u Zagrebu, Stalna služba u Karlovcu u točki 1. izreke odbio je kao neosnovan tužbeni zahtjev koji glasi:

"Nalaže se tuženiku S. P. C. U. H., E. Z.-L., C. O. Z. - S. P. C. O. U. Z., Z., da tužitelju E.-M. d.o.o. iz Z., plati iznos od 1,219.760,83 kn sa zakonskom zateznom kamatom obračunatom po stopi od 17% godišnje od 29. listopada 2010. do isplate, a u slučaju promjene ove stope po stopi koja se za svako polugodište određuje uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke, koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu uvećanu za pet postotnih poena, kao i da tužitelju nadoknadi prouzročeni parnični trošak, sve u roku od 15 dana."

U točki 2. izreke prvostupanjski je sud naložio tužitelju naknaditi tuženiku trošak parničnog postupka u iznosu od 93.036,20 kn u roku od 8 dana, dok je u točki 3. izreke odbio kao neosnovan tuženikov zahtjev za naknadu troška

postupka u iznosu od 48.203,30 kn.

Prvostupanjski sud je tako odlučio o tužbenom zahtjevu koji se odnosi na isplatu neplaćenog dijela iznosa koji tužitelj, kao podizvođač radova na objektu D. C. i. G. u Z., od tuženika, kao naručitelja, potražuje za nesporno izvršene radove na zaštiti jame predmetnog građevinskog objekta, izvedene na temelju Ugovora ... od 8. ožujka 2010. i dodataka tom ugovoru s društvom E. P. d.o.o., koje je nesporno bilo glavni izvođač radova. Tuženikovo pozivanje na pravo koje bi proizlazilo iz odredbe čl. 602. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" broj 35/05, 41/08 i 125/11; dalje: ZOO) prvostupanjski je sud ocijenio neosnovanim, prihvativši tuženikov prigovor promašene pasivne legitimacije, jer je iz provedenog dokaznog postupka utvrdio da je u trenutku, kada je tužitelj (podizvođač) od tuženika (naručitelja) dopisom upućenim 26. listopada 2010. zatražio isplatu iznosa koji mu nije podmirio glavni izvođač, tuženik već u potpunosti bio podmirio glavnom izvođaču čitav dug, tj. zahtjev mu je uputio dva mjeseca nakon što je tuženik već izvršio plaćanje izvođaču. Prema ocjeni prvostupanjskog suda krajnji rok za postavljanje takvog zahtjeva prema tuženiku bio je 22. rujna 2010., tj. 45 dana od izdavanja okončane situacije (6. kolovoza 2010.). Tužiteljevu tvrdnju da je u trenutku postavljanja zahtjeva prema tuženiku tuženik dugovao izvođaču određene iznose prvostupanjski je sud otklonio uz obrazloženje da je riječ o dugovanjima za koja nije sporno da su proizlazila iz kasnijih ugovornih odnosa između tuženika i izvođača i kasnije izvršenih radova, s kojima tužitelj, kao podizvođač, više nije imao nikakve veze.

Protiv navedene presude tužitelj je podnio žalbu zbog pogrešne primjene materijalnog prava na pravilno utvrđeno činjenično stanje, pobijajući je sadržajno u točkama 1. i 2. izreke. U bitnom navodi da je sporno pitanje tumačenje odredbe čl. 602. ZOO-a, prema kojoj se za naplatu svojih tražbina prema izvođaču njegovi suradnici mogu obratiti neposredno naručitelju i zahtijevati od njega da im isplati te tražbine na teret iznosa koji u tom času duguje izvođaču. Prema žaliteljevu tumačenju citirana odredba očito ne sadrži kao uvjet primjene da se tražbine izvođača prema naručitelju i suradnika prema izvođaču trebaju odnositi na iste radove, već je samo potrebno da izvođač ima dospjelu tražbinu prema naručitelju. Predlaže preinačiti presudu i prihvatiti tužbeni zahtjev u cijelosti, ili je ukinuti i vratiti prvostupanjskom sudu na ponovan postupak, uz naknadu troška žalbenog postupka u iznosu od 20.250,00 kn.

Odgovor na žalbu podnio je tuženik, osporavajući žalbene navode, napominjući osobito da bi prihvaćanjem tužiteljeva tumačenja odredbe čl. 602. ZOO-a tuženik, kao savjesni naručitelj, bio doveden u situaciju da nešto što je već uredno platio mora platiti dva puta, i to bez svoje krivnje. Potražuje naknadu troška sastava odgovora na žalbu u iznosu od 15.250,00 kn.

Tužiteljeva žalba nije osnovana.

Ispitavši pobijanu presudu na temelju odredbe čl. 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11 i 25/13; dalje: ZPP), u granicama istaknutih žalbenih razloga, pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a te na pravilnu primjenu materijalnog prava (čl. 356. ZPP-a), ovaj je sud ocijenio da je ona u pobijanom dijelu pravilna i zakonita.

U postupku koji je prethodio donošenju pobijane presude, kao ni u pobijanoj presudi, nisu počinjene bitne povrede odredaba parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti.

U ovom stadiju žalbenog postupka među strankama je sporno pravno pitanje - kako tumačiti doseg primjene čl. 602. ZOO-a - prema kojoj se za naplatu svojih tražbina prema izvođaču njegovi suradnici mogu obratiti neposredno naručitelju i zahtijevati od njega da im isplati te tražbine na teret iznosa koji u tom času duguje izvođaču. Prema tužiteljevu tumačenju primjena citirane odredbe nije uvjetovana time da se tražbine izvođača prema naručitelju i suradnika prema izvođaču trebaju odnositi na iste radove, već on drži da je dovoljno da izvođač ima (bilo kakvu) dospjelu tražbinu prema naručitelju.

Odredbom čl. 602. ZOO-a propisano je da se za naplatu svojih potraživanja od izvođača njegovi suradnici (podizvođači) mogu obratiti neposredno naručitelju i zahtijevati od njega da im isplati ta potraživanja na teret iznosa koji u tom času duguje izvođaču.

To znači da se izvođačevi suradnici (podizvođači) mogu iznimno, na temelju ove zakonske odredbe, unatoč tome što nisu u pravnom odnosu s naručiteljem i u pravilu ne mogu od njega tražiti isplatu onog što imuguje izvođač, obratiti neposredno naručitelju sa zahtjevom da im isplati tražbinu koju imaju prema izvođaču, i to na teret iznosa koji u tom trenutkuuguje izvođaču za radove koje je izvršio njegov suradnik (podizvođač). U konkretnom slučaju tužitelj je dopisom od 26. listopada 2010. (list 35. spisa) tuženiku postavio opisani zahtjev.

Pretpostavke za ostvarenje takvog zahtjeva, koje moraju biti kumulativno ispunjene, su: 1.) da postoji tražbina suradnika (podizvođača) prema izvođaču; 2.) da je dospjela tražbina podizvođača prema izvođaču; 3.) da je dospjela tražbina izvođača prema naručitelju; 4.) da je podizvođač pozvao naručitelja da mu isplati dospjelu i priznatu tražbinu koju ima prema izvođaču i 5.) da u trenutku podnošenja tog zahtjeva naručiteljuguje izvođaču.

Navedeno pravo podizvođača je poseban (zakonom propisan) oblik vjerovničke ili aktivne solidarnosti (čl. 54. ZOO-a), jer pod pretpostavkama iz odredbe čl. 602. ZOO-a podizvođač postaje naručitelj (solidarni) vjerovnik (uz izvođača) za tražbinu koja inače pripada izvođaču.

Opće odredbe o sadržaju vjerovničke solidarnosti propisuju, kao glavni pravni učinak te solidarnosti, kako svaki solidarni vjerovnik ima pravo zahtijevati od dužnika ispunjenje cijele obveze sve dok jedan od njih ne bude namiren. Nakon ispunjenja obveze prema jednom od vjerovnika, obveza se gasi i prema drugim vjerovnicima. Međutim, pravo izbora vjerovnika kojem će obveza biti ispunjena pripada dužniku. To pravo ima do trenutka dok neki od vjerovnika ne zatraži ispunjenje. Nakon toga obvezu može ispuniti samo njemu. Ta opća pravila primijenjena na podizvođačevo pravo izravne naplate tražbine od naručitelja (čl. 602. ZOO-a) znače sljedeće: 1.) nakon što naručitelj isplati tražbinu izvođaču, podizvođač više ne može tražiti isplatu od naručitelja, jer je njegova obveza plaćanjem prestala i 2.) nakon suradnikova (podizvođačeva) zahtjeva za isplatu naručitelj više ne može isplatiti izvođača do visine iznosa suradnikove tražbine. U protivnom, odgovara suradniku za štetu.

Budući da tužitelj u žalbi navodi da je prvostupanjski sud presudom "potpuno točno utvrdio činjenično stanje"), to znači je u konkretnom slučaju u fazi žalbenog postupka nesporna činjenica da je tuženik, kao naručitelj, u potpunosti isplatio svoje obveze (koje proizlaze iz zemljanih radova) izvođaču radova, i to prije upućivanja zahtjeva tuženiku, a tužitelj i ne tvrdi da je to učinio nakon što je on zatražio plaćanje od njega, pa razlozi navedeni u žalbi ne dovode u pitanje valjanost pobijane presude.

To znači da je prvostupanjski sud na utvrđeno činjenično stanje, čiju pravilnost žalitelj ne osporava, pravilno primijenio materijalno pravo kada je ocijenio da je doseg odredbe čl. 602. ZOO-a ograničen na ona dugovanja naručitelja prema glavnom izvođaču koja proizlaze iz građevinskih radova koje je izveo tužitelj kao podizvođač, jer smisao te odredbe je omogućiti podizvođaču naplatu od naručitelja u situaciji u kojoj naručitelj glavnom izvođaču nije podmirio dugovanje koje izvođač ima prema podizvođaču (te na taj način zapravo uzrokovao nemogućnost plaćanja podizvođaču s kojim nije u izravnom ugovornom odnosu), te ga ujedno unaprijed na preventivan način motivirati da izvrši sva plaćanja koja su potrebna za namirenje podizvođača, kako se ne bi našao u situaciji propisanoj odredbom čl. 602. ZOO-a.

Međutim, tumačenje kakvo sugerira tužitelj (podizvođač) je prema ocjeni ovog suda suviše ekstenzivno, te bi u situaciji u kojoj glavni izvođač sredstva, koja su mu plaćena u svrhu plaćanja podizvođača, potroši na nešto drugo, naručitelj, koji je svoj dug prema izvođaču uredno podmirio, ni kriv ni dužan bio doveden u situaciju da povrh toga mora još jednom plaćati i nešto što nije njegov dug, i što nije nastalo kao posljedica njegova (naručiteljeva) propusta izvršavanja vlastitih obveza.

Zbog toga je valjalo na temelju odredbe čl. 368. st. 1. ZPP-a odlučiti kao u točki I. izreke presude ovog suda.

Kako tuženikov odgovor na žalbu prema ocjeni ovog suda ne predstavlja radnju koja je bila potrebna za vođenje parnice u smislu odredbe čl. 155. st. 1. ZPP-a, valjalo je odlučiti kao u točki II. izreke presude ovog suda.

U Zagrebu 12. srpnja 2017.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
DR. SC. SRĐAN ŠIMAC, v.r.